

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2010/31/ES

2010 m. gegužės 19 d.

dėl pastatų energinio naudingumo

(nauja redakcija)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 194 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,spręsdami pagal įprastą teisėkūros procedūrą ⁽³⁾,

kadangi:

- (1) 2002 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/91/EB dėl pastatų energinio naudingumo ⁽⁴⁾ buvo iš dalies pakeista ⁽⁵⁾. Kadangi šią direktyvą reikia keisti iš esmės, siekiant aiškumo ji turėtų būti išdėstyta nauja redakcija.
- (2) Efektyvus, apdairus, racionalus ir tvarus energijos naudojimas priskiriamas, *inter alia*, naftos produktams, gamtinėms dujoms ir kietajam kurui, kurie yra ne tik pagrindiniai energijos šaltiniai, bet ir pagrindiniai anglies dvideginio emisijos šaltiniai.
- (3) Pastatuose suvartojama 40 % visos Sąjungos suvartojamos energijos. Šis sektorius plečiasi, dėl ko padidės jo energijos vartojimas. Todėl energijos vartojimo mažinimas ir atsinaujinančių išteklių energijos naudojimas pastatų sektoriuje yra svarbios priemonės, būtinos suma-

žinti Sąjungos energinę priklausomybę ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją. Daugiau vartojant atsinaujinančių išteklių energijos ir kartu imantis priemonių siekiant sumažinti energijos vartojimą Sąjungoje, būtų sudarytos sąlygos Sąjungoje įgyvendinti Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolą (UNFCCC), ir kartu įvykdyti ilgalaikį išpareigojimą – užtikrinti, kad pasaulio temperatūra kiltų iki 2 °C, bei išpareigojimą iki 2020 m. sumažinti bendrą šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją bent 20 %, palyginti su 1990 m. lygiu, ir 30 %, jei būtų sudarytas tarptautinis susitarimas. Vartojant mažiau energijos ir vartojant daugiau atsinaujinančių išteklių energijos taip pat galima labai prisidėti prie energijos tiekimo saugumo didinimo, technologijų plėtros skatinimo ir galimybių užimtumui bei regioninei plėtrai sukūrimo, ypač kaimo vietovėse.

- (4) Energijos poreikio valdymas yra svarbi priemonė, leidžianti Sąjungai daryti poveikį pasaulio energijos rinkai, taip užtikrinanti energijos tiekimą žvelgiant iš vidutinės trukmės ir ilgalaikės perspektyvų.

- (5) 2007 m. kovo mėn. Europos Vadovų Taryba pabrėžė poreikį didinti energijos vartojimo efektyvumą Sąjungoje, kad būtų pasiektas tikslas iki 2020 m. 20 % sumažinti Sąjungoje suvartojamos energijos kiekį, ir paragino visapusiškai bei greitai įgyvendinti Komisijos komunikate „Efektyvus energijos vartojimo veiksmų planas: išnaudoti potencialą“ nustatytus prioritetus. Tame veiksmų plane buvo nurodyta, kad pastatų sektoriuje yra daug galimybių ekonomiškai efektyviai taupyti energiją. 2008 m. sausio 31 d. rezoliucijoje Europos Parlamentas paragino sugriežtinti Direktyvos 2002/91/EB nuostatas ir keletą kartų ragino (paskutinį kartą 2009 m. vasario 3 d. rezoliucijoje dėl antrosios strateginės energetikos apžvalgos ⁽⁶⁾) nustatyti, kad tikslas iki 2020 m. padidinti energijos vartojimo efektyvumą 20 % taptų privalomas. Be to, 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendime Nr. 406/2009/EB dėl valstybių narių pastangų mažinti jų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas, Bendrijai siekiant įvykdyti išpareigojimus iki 2020 m. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas, nustatomi nacionaliniai privalomi CO₂ kiekio mažinimo tikslai, kurių siekiant itin svarbus bus energijos vartojimo efektyvumas pastatų sektoriuje, o 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją ⁽⁷⁾ energijos vartojimo efektyvumas skatinamas nustatant privalomą tikslą, kad atsinaujinančių išteklių energija iki 2020 m. sudarytų 20 % bendro Sąjungoje suvartojamos energijos kiekio.

⁽¹⁾ OL C 277, 2009 11 17, p. 75.

⁽²⁾ OL C 200, 2009 8 25, p. 41.

⁽³⁾ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje), 2010 m. balandžio 14 d. Tarybos pozicija pirmojo svarstymo metu (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje), 2010 m. gegužės 18 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽⁴⁾ OL L 1, 2003 1 4, p. 65.

⁽⁵⁾ Žr. III priedo A dalį.

⁽⁶⁾ OL L 140, 2009 6 5, p. 136.

⁽⁷⁾ OL L 140, 2009 6 5, p. 16.

- (6) 2007 m. kovo mėn. Europos Vadovų Taryba dar kartą patvirtino Sąjungos išipareigojimą visos Sąjungos mastu plėtoti atsinaujinančių išteklių energijos gamybą ir patvirtino privalomą tikslą, kad iki 2020 m. atsinaujinančių išteklių energijos dalis turi sudaryti 20 %. Direktyvoje 2009/28/EB nustatoma bendra skatinimo vartoti atsinaujinančių išteklių energiją sistema.
- (7) Būtina nustatyti konkretesnius veiksmus siekiant panaudoti neišnaudotą didelį pastatų energijos taupymo potencialą ir sumažinti didelį skirtumą tarp valstybių narių pasiekimų šiame sektoriuje.
- (8) Tolesnio pastatų energinio naudingumo gerinimo priemonėse turėtų būti atsižvelgiama į klimato ir vietos sąlygas, taip pat į pastatų vidaus mikroklimatą ir ekonominį efektyvumą. Šios priemonės neturėtų daryti poveikio kitiems pastatams keliamiems reikalavimams, kaip antai pastato prieinamumui, saugai ir paskirčiai.
- (9) Pastatų energinis naudingumas turėtų būti apskaičiuojamas taikant metodiką, kurią būtų galima diferencijuoti nacionaliniu ir regioniniu lygiais. Toje metodikoje be šiluminų savybių numatomi kiti faktoriai, įgaunantys vis daugiau svarbos, kaip antai šildymo ir oro kondicionavimo įranga, atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas, pasyvaus šildymo ir vėsinimo elementai, apsauga nuo saulės, patalpų oro kokybė, tinkama natūrali šviesa ir pastatų projektavimas. Energinio naudingumo apskaičiavimo metodika turėtų būti pagrįsta ne tik tuo laikotarpiu, kai reikalingas šildymas, bet turėtų apimti metinį pastato energinį naudingumą. Rengiant tą metodiką reikėtų atsižvelgti į galiojančius Europos standartus.
- (10) Minimalius pastatams ir pastatų dalims taikomus energinio naudingumo reikalavimus gali nustatyti tik valstybės narės. Tie reikalavimai turėtų būti nustatyti taip, kad būtų pasiekta sąnaudų atžvilgiu optimali susijusių investicijų ir sutaupyto energijos išlaidų pusiausvyra per visą pastato gyvavimo ciklą, nedarant poveikio valstybių narių teisei nustatyti minimalius reikalavimus, kuriais užtikrinamas energijos vartojimo efektyvumas būtų didesnis nei tas, kurį užtikrintų sąnaudų atžvilgiu optimalių energinio naudingumo lygiai. Turėtų būti numatyta nuostata, pagal kurią valstybės narės galėtų periodiškai peržiūrėti minimalius pastatų energinio naudingumo reikalavimus, atsižvelgdamos į technikos pažangą.
- (11) Tam tikromis aplinkybėmis, pavyzdžiui, dėl klimato sąlygų skirtumų, dėl ekonomiškai naudingų ar sąnaudų atžvilgiu optimalių energinio naudingumo lygių tikslo pateisinama tai, kad valstybės narės pastato dalims nustatytų ekonomiškai efektyvius ar sąnaudų atžvilgiu optimalius reikalavimus, kurie praktiškai apribotų Sąjungos teisės aktuose nustatytus reikalavimus atitikusių statybinių medžiagų naudojimą, su sąlyga, kad tie reikalavimai nesudaro nepagrįstų rinkos kliūčių.
- (12) Nustatydamos energinio naudingumo reikalavimus techninėms pastato sistemoms valstybės narės turėtų naudoti suderintas priemones, jei jos egzistuoja ir yra tinkamos, visų pirma testavimo ir skaičiavimo metodus bei energijos vartojimo efektyvumo klases, parengtas pagal 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/125/EB, nustatančios ekologinio projektavimo reikalavimų su energija susijusiems gaminiams nustatymo sistemą ⁽¹⁾ ir 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2010/30/ES dėl su energija susijusių gaminių suvartojamos energijos ir kitų išteklių nurodymo ženklinant gaminį ir apie jį pateikiant standartinę informaciją ⁽²⁾ įgyvendinimo priemones, kad būtų užtikrintas jų suderinamumas su susijusiomis iniciatyvomis ir, kiek įmanoma, sumažinta galima rinkos segmentacija.
- (13) Ši direktyva nedaro poveikio Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 107 ir 108 straipsniams. Todėl šioje direktyvoje vartojamas terminas „paskatos“ neturėtų būti aiškinamas kaip valstybės pagalba.
- (14) Komisija turėtų nustatyti lyginamosios metodikos principus, skirtus apskaičiuoti sąnaudų atžvilgiu optimalius minimalių energinio naudingumo reikalavimų lygius. Šiuos principus valstybės narės turėtų naudoti siekdamos palyginti rezultatus su savo nustatytais minimaliais energinio naudingumo reikalavimais. Didelių t. y. viršijančių 15 %, apskaičiuotų sąnaudų atžvilgiu optimalių minimalių energinio naudingumo reikalavimų lygių ir galiojančių minimalių energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų neatitikimų atveju, valstybės narės turėtų šį skirtumą pateisinti arba planuoti tinkamus veiksmus sumažinti neatitikimą. Tikėtiną pastato ar pastato dalies ekonominio gyvavimo ciklą turėtų nustatyti valstybės narės, atsižvelgdamos į dabartinę standartinių ekonominio gyvavimo ciklo nustatymo praktiką ir patirtį. Šio palyginimo rezultatai ir šiemis rezultatams gauti naudoti duomenys turėtų būti periodiškai pranešami Komisijai. Šios ataskaitos turėtų suteikti Komisijai galimybę įvertinti valstybių narių pažangą siekiant užtikrinti sąnaudų atžvilgiu optimalius minimalių energinio naudingumo reikalavimų lygius ir rengti tos pažangos ataskaitas.

⁽¹⁾ OL L 285, 2009 10 31, p. 10.

⁽²⁾ Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 1

- (15) Pastatai daro poveikį ilgalaikiam energijos vartojimui. Kadangi esamų pastatų renovavimo ciklas yra ilgas, nauji pastatai ir esami kapitališkai renovuojami pastatai turėtų atitikti minimalius energinio naudingumo reikalavimus, pritaikytus atsižvelgiant į vietos klimato sąlygas. Atsižvelgiant į tai, kad alternatyvių aprūpinimo energija sistemų taikymo galimybės dažniausiai nėra visiškai išnaudojamos, naujų pastatų, neatsižvelgiant į jų dydį, atveju reikėtų nagrinėti alternatyvių aprūpinimo energija sistemų galimybę, vadovaujantis principu, kad visų pirma būtų užtikrinamas energijos poreikių šildymui ir vėsinimui sumažinimas iki sąnaudų atžvilgiu optimalių lygių.
- (16) Kapitalinė esamų pastatų, neatsižvelgiant į jų dydį, renovacija suteikia progą imtis ekonomiškai efektyvių priemonių didinant energinį naudingumą. Siekiant ekonominio efektyvumo, turėtų būti galima minimalius energinio naudingumo reikalavimus taikyti tik renovuotoms pastato dalims, kurios daro didžiausią poveikį pastato energiniam naudingumui. Terminą „kapitalinis renovavimas“ valstybės narės turėtų galėti pasirinktinai apibrėžti arba pastato atitvarų ploto procentinės dalies požiūriu, arba pastato vertės požiūriu. Valstybei narei nusprendus kapitalinį renovavimą apibrėžti pastato vertės požiūriu, ji galėtų naudoti, pavyzdžiui, aktuarinę vertę arba dabartinę vertę, grindžiamą rekonstrukcijos išlaidomis, išskyrus žemės, kurioje yra pastatas, vertę.
- (17) Būtina imtis priemonių, kad kuo daugiau pastatų ne tik atitiktų galiojančius minimalius energinio naudingumo reikalavimus, bet ir efektyviau naudotų energiją, taip sumažinant tiek energijos vartojimą, tiek išmetamą anglies dvideginio kiekį. Siekdamos šio tikslo valstybės narės turėtų parengti nacionalinius planus, kuriais siekiama, kad būtų kuo daugiau beveik nulinės energijos pastatų ir periodiškai teikti tokius planus Komisijai.
- (18) Siekiant paskatinti su efektyviu energijos vartojimu susijusias priemones, įgyvendinamas arba pritaikomas Sąjungos finansinės ir kitos priemonės. Tokios finansinės priemonės Sąjungos lygiu, *inter alia*, apima: 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1080/2006 dėl Europos regioninės plėtros fondo⁽¹⁾, iš dalies pakeistą siekiant sudaryti sąlygas didesnėms investicijoms į būsto energijos vartojimo efektyvumą; viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę dėl Europos efektyviai energiją vartojančių pastatų iniciatyvos, skirtos skatinti ekologiškas technologijas ir efektyviai energiją vartojančias sistemas bei efektyvų energijos vartojimą užtikrinančias medžiagas, naudojamas naujuose ir renovuojamuose pastatuose; EB ir Europos investicijų banko (toliau – EIB) „ES tvarios energijos finansavimo iniciatyvą“, kuria siekiama sudaryti sąlygas, *inter alia*, investicijoms energijos vartojimo efektyvumo srityje, taip pat EIB vadovaujama 2020 m. Europos energetikos, kovos su klimato kaita ir infrastruktūros fondui (Marguerite fondui), 2009 m. gegužės 5 d. Tarybos direktyvą 2009/47/EB, iš dalies keičiančią Direktyvos 2006/112/EB nuostatas, susijusias su lengvatiniiais pridėtinės vertės mokesčio tarifais⁽²⁾; struktūrinių ir sanglaudos fondų priemonę Jeremie (Bendros Europos lėšos mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms); energijos vartojimo efektyvumo finansinę priemonę; Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą, įskaitant Pažangios energetikos Europai II-ąją programą, konkrečiai skirtą pašalinti rinkos kliūtis, susijusias su energijos vartojimo efektyvumu ir atsinaujinančių išteklių energija pasitelkiant, pavyzdžiui, techninės pagalbos priemonę ELENA (*European Local Energy Assistance*); Merų paktą; Verslumo ir inovacijų programą; 2010 m. IRT politikos rėmimo programą ir Mokslinių tyrimų septintąją bendrąją programą. Be to, Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas teikia finansavimą, skirtą su energijos vartojimo efektyvumu susijusioms priemonėms skatinti.
- (19) Sąjungos finansinės priemonės turėtų būti naudojamos tam, kad šios direktyvos tikslai būtų įgyvendinti praktikoje, tačiau jos neturėtų pakeisti nacionalinių priemonių. Visų pirma, jos turėtų būti naudojamos siekiant užtikrinti tinkamas ir novatoriškas finansavimo priemones siekiant skatinti investicijas į energijos vartojimo efektyvumo priemones. Šios priemonės galėtų būti svarbios kuriant nacionalinius, regionų ir vietos energijos vartojimo efektyvumo fondus, priemones ar mechanizmus, per kuriuos tokiomis finansavimo galimybėmis naudojasi privataus turto savininkai, mažosios ir vidutinės įmonės ir energijos vartojimo efektyvumo paslaugų įmonės.
- (20) Siekiant, kad Komisijai būtų teikiama tinkama informacija, valstybės narės turėtų parengti kitų nei reikalaujama pagal šią direktyvą galiojančių ir siūlomų priemonių, įskaitant finansinio pobūdžio priemones, kuriomis padedama siekti šios direktyvos tikslų, sąrašus. Valstybių narių į sąrašus įtrauktos galiojančios ir siūlomos priemonės gali būti tokios, kuriomis siekiama sumažinti esamas teises ir rinkos kliūtis ir kuriomis skatinamos investicijos ir (arba) kita veikla, skirta naujų ir esamų pastatų energiniam naudingumui didinti, taip padedant mažinti energinį skurdą. Tokios priemonės gali apimti: nemokamą arba subsidijuojamą techninę pagalbą ir konsultacijas, tiesiogines subsidijas, subsidijuojamų paskolų schemas ar paskolas mažomis palūkanomis, dotacijų schemas ir paskolų garantijų schemas, tačiau jomis neapsiriboja. Tas finansinio pobūdžio priemonės teikiančios viešosios valdžios institucijos ir kitos institucijos tokių priemonių taikymą galėtų susieti su nurodytu energiniu naudingumu ir energinio naudingumo sertifikatuose pateikiamomis rekomendacijomis.

⁽¹⁾ OL L 210, 2006 7 31, p. 1.

⁽²⁾ OL L 116, 2009 5 9, p. 18.

- (21) Siekiant sumažinti valstybėms narėms tenkančią ataskaitų teikimo našta, reikėtų suteikti galimybę ataskaitas, kurių reikalaujama pagal šią direktyvą, integruoti į 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/32/EB dėl energijos galutinio vartojimo efektyvumo ir energetinių paslaugų ⁽¹⁾ 14 straipsnio 2 dalyje nurodytus energijos efektyvumo veiksmų planus. Kiekvienos valstybės narės viešasis sektorius turėtų būti pastatų energinio naudingumo srities pavyzdžiu, todėl nacionaliniuose planuose reikėtų nustatyti ambicingesnius tikslus viešosios valdžios institucijų užimamiems pastatams.
- (22) Būsimam pastato ar pastato vieneto pirkėjui ir nuomininkui teisinga informacija apie pastato energinį naudingumą ir praktiniai patarimai apie tokio naudingumo didinimą pateikiami energinio naudingumo sertifikate. Informavimo kampanijos taip pat galėtų padėti skatinti savininkus ir nuomininkus didinti jų pastatų ar pastato vienetų energinį naudingumą. Komercinės paskirties pastatų savininkus ir nuomininkus taip pat reikėtų skatinti keistis informacija apie faktinį energijos suvartojimą, siekiant užtikrinti, kad būtų prieinami visi duomenys, reikalingi pagrįstiems sprendimams dėl būtinų pagerinimų priimti. Energinio naudingumo sertifikate taip pat reikėtų pateikti informaciją apie faktinį šildymo ir vėdinimo poveikį pastato energijos reikmėms, pirminės energijos vartojimui ir išmetamo anglies dvideginio emisijai.
- (23) Viešosios valdžios institucijos turėtų rodyti pavyzdį ir siekti įgyvendinti energinio naudingumo sertifikate pateikiamas rekomendacijas. Valstybės narės į savo nacionalinius planus turėtų įtraukti priemones, skirtas padėti viešosios valdžios institucijoms pirmiems atlikti su energijos vartojimo efektyvumo didinimu susijusius pagerinimus ir, pagal galimybes, kuo greičiau įgyvendinti energinio naudingumo sertifikate pateiktas rekomendacijas.
- (24) Viešosios valdžios institucijų užimami pastatai ir visuomenės dažnai lankomi pastatai turėtų tapti pavyzdžiu, kaip atsižvelgiama į aplinkos apsaugos ir energijos taupymo aspektus, todėl tų pastatų energinis naudingumas turėtų būti periodiškai sertifikuojamas. Visuomenei turėtų būti sudarytos sąlygos susipažinti su informacija apie energinį naudingumą visiems matomoje vietoje skelbiant šiuos energinio naudingumo sertifikatus, ypač tam tikro dydžio pastatuose, kuriuos užima viešosios valdžios institucijos arba kuriuos dažnai lanko visuomenė, pavyzdžiui, parduotuvėse ir prekybos centruose, restoranuose, teatruose, bankuose ir viešbučiuose.
- (25) Paskutiniu metu Europos šalyse padaugėjo oro kondicionavimo sistemų. Dėl to susidarė nemažų sunkumų didžiausios apkrovos metu, padidėjo išlaidos elektros energijai ir buvo pažeistas energijos balansas. Pirmybė turėtų būti teikiama toms strategijoms, kuriomis didinamas pastatų šiluminis naudingumas vasaros sezonu. Tuo tikslu daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama priemonėms, padedančioms išvengti perkaitimo, pavyzdžiui, pastatų apsaugai nuo saulės ir pakankamai pastato konstrukcijų šiluminei talpai, bei tolesniam pasyvių vėsinimo metodų, pirmiausia tų, kurie gerina pastatų vidaus klimato sąlygas ir mikroklimatą juose, plėtojimui.
- (26) Kvalifikuotam personalui periodiškai prižiūrint ir tikrinant šildymo ir oro kondicionavimo sistemas jos tiksliau sureguliuojamos pagal gaminio specifikacijoje pateiktus reikalavimus, ir taip užtikrinamas optimalus veikimas aplinkos, saugos ir energijos požiūriu. Nepriklausomas visos šildymo ir oro kondicionavimo sistemos vertinimas turėtų būti atliktas periodiškai per visą jos gyvavimo ciklą, ypač prieš ją keičiant ar atnaujinant. Siekdamas sumažinti pastatų savininkams ir nuomininkams tenkančią administracinę našta valstybės narės turėtų stengtis kuo labiau tikrinimus derinti su sertifikavimu.
- (27) Bendras požiūris į kvalifikuotų ir (arba) akredituotų ekspertų, kurių nepriklausomumas turi būti pagrįstas objektyviais kriterijais, vykdomą pastatų energinio naudingumo sertifikavimą ir šildymo bei oro kondicionavimo sistemų tikrinimą padės užtikrinti vienodas sąlygas valstybėms narėms imantis energijos taupymo priemonių pastatų sektoriuje ir leis būsimiems savininkams ar naudotojams sužinoti tikslų energinį naudingumą Sąjungos nekilnojamojo turto rinkoje. Siekiant visoje Sąjungoje užtikrinti energinio naudingumo sertifikatų ir šildymo bei oro kondicionavimo sistemų tikrinimo kokybę, kiekvienoje valstybėje narėje reikėtų nustatyti nepriklausomos kontrolės tvarką.
- (28) Atsižvelgiant į tai, kad vietinėms ir regionų valdžios institucijoms tenka lemiamas vaidmuo, kad ši direktyva būtų sėkmingai įgyvendinta, prireikus, laikantis taikomų nacionalinės teisės aktų, su jomis turėtų būti konsultuojamasi ir jos turėtų dalyvauti sprendžiant planavimo klausimus, kuriant informavimo, mokymo ir informuotumo didinimo programas bei įgyvendinant šią direktyvą nacionaliniu ar regionų lygiu. Tokios konsultacijos taip pat padėtų teikti tinkamas gaires vietiniams partneriams ir statybų inspektoriams, kaip įvykdyti reikiamas užduotis. Be to, valstybės narės turėtų sudaryti galimybę architektams ir planuotojams tinkamai atsižvelgti į optimalų energinio naudingumo didinimo, atsinaujinančių išteklių energijos bei centrinio šildymo ir vėsinimo naudojimo derinimą planuojant, projektuojant, statant ir renovuojant pramoninius bei gyvenamuosius rajonus.

⁽¹⁾ OL L 114, 2006 4 27, p. 64.

- (29) Įrenginių montavimo ir statybų paslaugų teikėjai yra itin svarbūs, kad ši direktyva būtų sėkmingai įgyvendinta. Todėl, organizuojant mokymus ir taikant kitas priemones, pakankamas įrenginių montavimo ir statybų paslaugų teikėjų skaičius turėtų turėti tinkamo lygio kompetenciją reikiamų efektyvaus energijos vartojimo ir atsinaujinančios energijos technologinių įrenginių montavimui ir integravimui.
- (30) Valstybės narės ekspertų, su kuriais susiję klausimai sprendžiami šioje direktyvoje, kvalifikacijos abipusio pripažinimo klausimu turėtų atsižvelgti į 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo⁽¹⁾, o Komisija turėtų ir toliau rengti gaires ir rekomendacijas dėl tokių ekspertų mokymo standartų pagal Pažangios energetikos Europai programą.
- (31) Siekiant padidinti negyvenamųjų pastatų energinio naudingumo rinkoje skaidrumą Sąjungoje, turėtų būti nustatytos vienodos savanoriškos bendros negyvenamųjų pastatų energinio naudingumo sertifikavimo sistemos sąlygos. Laikantis SESV 291 straipsnio pagal įprastą teisėkūros procedūrą priimtu reglamentu iš anksto nustatomi valstybių narių vykdomos kontrolės, kai Komisija naudojasi įgyvendinimo įgaliojimais, mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai. Iki bus priimtas naujas reglamentas, 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimas 1999/486/EB, nustatantis Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką⁽²⁾ taikomas toliau, išskyrus reguliavimo procedūrą su tikrinimu, kuri yra netaikoma.
- (32) Pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti deleguotus teisės aktus, derinant su technikos pažanga tam tikras I priede išdėstytas bendrosios sistemos dalis ir bendros metodikos principus, skirtus nustatyti sąnaudų atžvilgiu optimalius energinio naudingumo reikalavimų lygius. Labai svarbu, kad parengiamųjų darbų metu Komisija tinkamai konsultuotųsi, įskaitant konsultacijas ekspertų lygiu.
- (33) Kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. pastatų energinio naudingumo didinimo valstybės narės negali deramai pasiekti dėl pastatų sektoriaus sudėtingumo ir nacionalinių būsto rinkų nesugebėjimo tinkamai spręsti energijos vartojimo efektyvumo problemas, ir kadangi dėl veiksmų masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, Sąjunga gali patvirtinti priemones, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo. Pagal tame straipsnyje nustatytą
- proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina tam tikslui pasiekti.
- (34) Pareiga perkelti į nacionalinę teisę šios direktyvos nuostatas turėtų būti taikoma tik tų nuostatų, kurios iš esmės skiriasi nuo Direktyvos 2002/91/EB nuostatų, atžvilgiu. Pagal tą direktyvą kyla pareiga perkelti nepakeistas nuostatas.
- (35) Ši direktyva neturėtų daryti poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su Direktyvos 2002/91/EB perkėlimo į nacionalinę teisę ir taikymo pradžios terminais.
- (36) Pagal Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros⁽³⁾ 34 punktą valstybės narės skatinamos dėl savo ir Sąjungos interesų parengti lenteles, kurios kuo geriau parodytų šios direktyvos ir jos perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių atitiktį, ir viešai tas lenteles paskelbti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Dalykas

1. Šia direktyva skatinama didinti pastatų energinį naudingumą Sąjungoje atsižvelgiant į išorės klimato sąlygas ir vietos ypatybes, taip pat į patalpų mikroklimato reikalavimus ir ekonominį efektyvumą.
2. Šioje direktyvoje nustatomi reikalavimai dėl:
 - a) bendrų pastatų ir pastato vienetų integruoto energinio naudingumo apskaičiavimo metodikos principų;
 - b) minimalių reikalavimų naujų pastatų ir naujų pastatų vienetų energiniam naudingumui taikymo;
 - c) minimalių reikalavimų energiniam naudingumui taikymo:
 - i) esamiems pastatams, pastato vienetams ir pastatų dalims, kuriems reikia kapitalinės renovacijos;
 - ii) pastato dalims, kurios sudaro dalį pastato atitvaro ir kurios daro didelį poveikį pastato atitvarų energiniam naudingumui, kai jos modernizuojamos ar keičiamos; ir
 - iii) pastato techninėms sistemoms, kai jos įrengiamos, keičiamos ar atnaujinamos;

⁽¹⁾ OL L 255, 2005 9 30, p. 22.

⁽²⁾ OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

⁽³⁾ OL C 321, 2003 12 31, p. 1.

- d) nacionalinių planų, kuriais siekiama, kad būtų kuo daugiau beveik nulinės energijos pastatų;
- e) pastatų ar pastato vienetų energinio sertifikavimo;
- f) periodinių pastatų šildymo ir oro kondicionavimo sistemų tikrinimų; ir
- g) energinio naudingumo sertifikatų ir tikrinimo ataskaitų nepriklausomos kontrolės sistemų.
3. Šioje direktyvoje nustatyti reikalavimai yra būtinausi ir nesudaro kliūčių jokiai valstybei narei toliau taikyti ar patvirtinti griežtesnes priemones. Tokios priemonės turi atitikti Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo. Apie jas pranešama Komisijai.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) pastatas – stogu dengtas statinys su sienomis, kurio patalpų mikroklimatui palaikyti vartojama energija;
 - 2) beveik nulinės energijos pastatas – pastatas, kurio pagal I priedą nustatytas energinis naudingumas, yra labai aukštas. Reikalingos energijos, kuri beveik lygi nuliui arba kurios suvartojama labai mažai, didžiąją dalį turėtų sudaryti atsinaujinančių išteklių energija, įskaitant vietoje ar netoliese pagamintą atsinaujinančių išteklių energiją;
 - 3) techninė pastato sistema – pastato ar pastato vieneto techninė šildymo, vėsinimo, vėdinimo, karšto vandens, apšvietimo įranga arba šių funkcijų kombinacijai užtikrinti skirta įranga;
 - 4) pastato energinis naudingumas – apskaičiuotas arba išmatuotas energijos kiekis, reikalingas patenkinti su įprastu pastato naudojimu siejamą energijos poreikį, įskaitant, *inter alia*, energiją šildymo, vėsinimo, vėdinimo, karšto vandens ir pastato apšvietimo reikmėms;
 - 5) pirminė energija – atsinaujinančių ir neatsinaujinančių energijos išteklių energija, kuri nebuvo kaip nors konvertuota ar transformuota;
 - 6) atsinaujinančių išteklių energija – atsinaujinančių neišskastinių išteklių energija, visų pirma, vėjo, saulės energija, aeroterminiai, geoterminiai, hidroterminiai ištekliai ir vandenų energija, hidroenergija, biomasė, sąvartynų dujos, nuotekų perdūrimo įrenginių dujos ir biologinės dujos;
 - 7) pastato atitvaros – integruoti pastato elementai, atskiriantys jo vidų nuo išorinės aplinkos;
 - 8) pastato vienetas – sekcija, aukštas arba butas pastate, skirtas arba jį pakeitus pritaikytas atskiram naudojimui;
 - 9) pastato dalis – techninė pastato sistema arba pastato atitvarų dalis;
 - 10) kapitalinė renovacija – pastato renovacija, kai:
 - a) visa pastato atitvarų arba techninių pastato sistemų renovacijos kaina sudaro daugiau kaip 25 % pastato vertės, neįskaitant žemės sklypo, ant kurio stovi pastatas, vertės; arba
 - b) renovuojama daugiau nei 25 % pastato atitvarų ploto;
- Valstybės narės pasirinktinai gali taikyti a arba b punktą.
- 11) Europos standartas – Europos standartizacijos komiteto, Europos elektrotechnikos standartizacijos komiteto arba Europos telekomunikacijų standartų instituto priimtas ir viešai skelbiamas standartas;
 - 12) energinio naudingumo sertifikatas – valstybės narės ar jos paskirto juridinio asmens pripažintas sertifikatas, kuriame nurodomas pastato arba pastato dalies energinis naudingumas, apskaičiuotas pagal metodiką, priimtą vadovaujantis 3 straipsniu;
 - 13) kogeneracija – vienu metu vykstanti šilumos energijos ir elektros ir (arba) mechaninės energijos gamyba;
 - 14) sąnaudų atžvilgiu optimalus lygis – energijos vartojimo efektyvumo lygis, užtikrinantis mažiausias sąnaudas per numatomą ekonominio gyvavimo ciklą, kai:
 - a) mažiausios sąnaudos apskaičiuojamos atsižvelgiant į investicijų, susijusių su energija, sąnaudas, priežiūros ir eksploatavimo sąnaudas (įskaitant energijos sąnaudas ir sutauptą energiją, atitinkamo pastato kategoriją ir, atitinkamais atvejais, pelną iš pagamintos energijos) bei, atitinkamais atvejais, į eksploatacijos nutraukimo sąnaudas; ir

- b) numatomą ekonominio gyvavimo ciklą nustato kiekviena valstybė narė. Jis nurodo likusį numatomo pastato ekonominio gyvavimo ciklą tais atvejais, kai energinio naudingumo reikalavimai nustatomi visam pastatui, arba likusį numatomą pastato dalies ekonominio gyvavimo ciklą tais atvejais, kai energinio naudingumo reikalavimai nustatomi pastato dalims;

Sąnaudų atžvilgiu optimalus lygis turi patekti į naudingumo lygių, kuriems esant sąnaudų ir naudos analizės, skaičiuojant per apytikrą ekonominio gyvavimo ciklą, rezultatai yra teigiami, intervalą;

- 15) oro kondicionavimo sistema – sudėtinių dalių, reikalingų patalpos orui ruošti, kad jo temperatūra galėtų būti kontroliuojama ar mažinama, visuma;
- 16) šildymo katilas – katilo korpuso ir degiklio sistema, skirta kuro degimo metu išskiriamą šilumą perduoti skysčiui;
- 17) vardinė atiduodamoji galia – didžiausia šiluminė galia, matuojama kW, kurią, kaip nurodo ir užtikrina gamintojas, galima pasiekti nepertraukiamos eksploatacijos metu esant gamintojo nurodytam šiluminio naudingumo koeficientui;
- 18) šilumos siurblys – mechanizmas, įtaisas ar įrenginys, kuriuo šiluma iš natūralios aplinkos, pvz., oro, vandens ar grunto, perduodama į pastatus ar pramonės įrenginius natūralų šilumos srautą pakeičiant taip, kad šiluma būtų perduodama iš žemesnės temperatūros aplinkos į aukštesnės temperatūros aplinką. Reversiniai šilumos siurbliai šilumą taip pat gali perduoti iš pastato į natūralią aplinką;
- 19) centralizuotas šildymas arba centralizuotas vėsinimas – šiluminės energijos paskirstymas garų, karšto vandens ar ataušintų skysčių forma iš centrinio gamybos šaltinio tinklu pastatų arba vietų grupei erdvės ar procesų šildymui ar aušinimui.

3 straipsnis

Pastatų energinio naudingumo apskaičiavimo metodikos patvirtinimas

Valstybės narės taiko pastatų energinio naudingumo apskaičiavimo metodiką pagal I priede apibrėžtą bendrą sistemą.

Ši metodika tvirtinama nacionaliniu ar regioniniu lygiu.

4 straipsnis

Minimalių energinio naudingumo reikalavimų nustatymas

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad minimalūs pastatų ar pastato dalių energinio naudingumo reikalavimai būtų nustatyti siekiant sąnaudų atžvilgiu optimalių lygių. Energinis naudingumas apskaičiuojamas pagal 3 straipsnyje nurodytą metodiką. Sąnaudų atžvilgiu optimalūs lygiai apskaičiuojami pagal 5 straipsnyje nurodytos lyginamosios metodikos principus, kai jie parengiami.

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad pastato dalims, kurias sudaro pastato atitvaras ir kurios daro didelį poveikį pastato atitvarų energiniam naudingumui, kai jos keičiamos ar modernizuojamos, būtų nustatyti minimalūs energinio naudingumo reikalavimai, siekiant sąnaudų atžvilgiu optimalių lygių.

Valstybės narės gali nustatyti skirtingus reikalavimus naujiems ir esamiems pastatams, taip pat įvairių kategorijų pastatams.

Šiuose reikalavimuose atsižvelgiama į bendras patalpų mikroklimato sąlygas siekiant išvengti galimų neigiamų pasekmių, kaip antai netinkamas vėdinimas, taip pat į vietos ypatybes ir numatytą paskirtį bei pastato amžių.

Valstybė narė neprivalo nustatyti minimalių energinio naudingumo reikalavimų, kurie sąnaudų požiūriu, skaičiuojant per apytikrą ekonominio gyvavimo ciklą, nėra naudingi.

Minimalūs energinio naudingumo reikalavimai peržiūrimi periodiškai, ne rečiau kaip kas penkeri metai, ir, esant reikalui, atnaujunami, kad juose atsispindėtų technikos pažanga pastatų sektoriuje.

2. Valstybės narės gali nuspręsti nenustatyti ar netaikyti 1 dalyje nurodytų reikalavimų šių kategorijų pastatams:

- a) pastatams, kurie oficialiai saugomi kaip tam tikros aplinkos dalys arba dėl savo ypatingos architektūrinės ar istorinės vertės tiek, kiek laikantis tam tikrų minimalių energinio naudingumo reikalavimų nepageidautinai pakistų jų savybės ar išvaizda;
- b) pastatams, kurie naudojami kaip garbinimo ar maldos namai ir vykdyti religinę veiklą;

- c) laikiniems pastatams, kurie naudojami ne ilgiau kaip dvejus metus, pramoniniams statiniams, dirbtuvėms ir ne gyvenamiems žemės ūkio pastatams, kuriuose suvartojama nedaug energijos, bei ne gyvenamiems žemės ūkio pastatams, kuriuos naudoja sektorius, kuriam taikomas nacionalinis sektorinis susitarimas dėl energinio naudingumo;
- d) gyvenamiesiems pastatams, kurie naudojami ar skirti naudoti trumpiau nei keturis mėnesius per metus arba kitu atveju – skirti naudoti ribotą laiką per metus, kai tikėtinas energijos suvartojimas yra mažesnis nei 25 % energijos, kuri būtų suvartota per vienerius metus;
- e) pavieniams pastatams, kurių naudingas vidaus patalpų plotas yra ne didesnis kaip 50 m².

5 straipsnis

Sąnaudų atžvilgiu optimalių minimalių energinio naudingumo reikalavimų lygių apskaičiavimas

1. Iki 2011 m. birželio 30 d. priimtuose deleguotuose teisės aktuose pagal 23, 24 ir 25 straipsnius Komisija nustato lyginamosios metodikos principus, skirtus apskaičiuoti sąnaudų atžvilgiu optimalius minimalių energinio naudingumo reikalavimų, taikomų pastatams ir pastato dalims, lygius.

Lyginamosios metodikos principai nustatomi vadovaujantis III priedu ir juos taikant atskiriami nauji ir esami pastatai, taip pat skirtingų kategorijų pastatai.

2. Sąnaudų atžvilgiu optimalius minimalių energinio naudingumo reikalavimų lygius valstybės narės apskaičiuoja naudodamos lyginamosios metodikos principus, nustatytus pagal 1 dalį, ir atitinkamus parametrus, kaip antai klimato sąlygos bei praktinė galimybė pasinaudoti energetikos infrastruktūra, ir šio skaičiavimo rezultatus palygina su galiojančiais minimaliais energinio naudingumo reikalavimais.

Valstybės narės pateikia Komisijai visus atliekant apskaičiavimus naudotus įvesties duomenis bei prielaidas ir tų apskaičiavimų rezultatus. Šią ataskaitą galima įtraukti į Direktyvos 2006/32/EB 14 straipsnio 2 dalyje nurodytus energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planus. Tas ataskaitas valstybės narės teikia Komisijai periodiškai, bet ne rečiau kaip kas penkerius metus. Pirma ataskaita pateikiama iki 2012 m. birželio 30 d.

3. Jeigu pagal 2 dalį atlikto palyginimo rezultatai rodo, kad galiojantys minimalūs energinio naudingumo reikalavimai energetiškai yra ypač neefektyvūs, palyginus su sąnaudų atžvilgiu optimaliais minimaliais energinio naudingumo reikalavimų lygiais, atitinkamos valstybės narės Komisijai 2 dalyje nurodytoje ataskaitoje raštu pateisina šį skirtumą kartu pridėdamos, tuo atveju, kai skirtumas negali būti pateisinamas, planą, kuriame nustatomos priemonės, kurios labai sumažintų skirtumą iki kitos energinio naudingumo reikalavimų peržiūros, kaip nurodyta 4 straipsnio 1 dalyje.

4. Komisija paskelbia ataskaitą, kurioje nurodo valstybių narių padarytą pažangą siekiant atitikti sąnaudų atžvilgiu optimalius minimalių energinio naudingumo reikalavimų lygius.

6 straipsnis

Nauji pastatai

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad nauji pastatai atitiktų pagal 4 straipsnį nustatytus minimalius energinio naudingumo reikalavimus.

Naujų pastatų atžvilgiu valstybės narės užtikrina, kad prieš pradėdant jų statybą, būtų apsvaistytas techninis, aplinkosaukinis ir ekonominis didelio naudingumo alternatyvių sistemų, kaip antai toliau išvardytų, jei tokių yra, pagrindimas ir į jį būtų atsižvelgta:

- decentralizuotų aprūpinimo energija sistemų, grindžiamų atsinaujinančių išteklių energija;
- kogeneracijos;
- centralizuoto ar grupinio šildymo ar vėsinimo sistemų, ypač tais atvejais, kai jos visiškai ar iš dalies grindžiamos atsinaujinančių išteklių energija;
- šilumos siurblių.

2. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodytų alternatyvių sistemų analizė būtų įforminta dokumentais ir su ja būtų galima susipažinti patikrinimo tikslais.

3. Ta alternatyvių sistemų analizė gali būti atliekama atskiriems pastatams arba panašių pastatų grupėms, arba toje pačioje vietoje esantiems bendro tipo pastatams. Kolektyvinio šildymo ir vėsinimo sistemų naudojimo atveju analizė gali būti atliekama visiems prie tos sistemos prijungtiems toje pačioje vietoje esantiems pastatams.

7 straipsnis

Esami pastatai

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad kapitališkai renovuojamų pastatų ar jų dalių energinis naudingumas būtų pagerintas taip, kad atitiktų pagal 4 straipsnį nustatytus minimalius energinio naudingumo reikalavimus, kiek tai įmanoma techniniu, funkciniu ir ekonominiu požiūriu.

Tie reikalavimai taikomi renovuojamam pastatui ar visam renovuojamam pastato vienetui. Papildomai arba alternatyviai reikalavimai gali būti taikomi renovuojamoms pastato dalims.

Be to, valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad, modernizuojamos ar keičiamos pastato dalies, kuri yra pastato atitvarų sudedamoji dalis ir daro didelį poveikį pastato atitvarų energiniam naudingumui, energinis naudingumas atitiktų minimalius energinio naudingumo reikalavimus, kiek tai įmanoma techniniu, funkcinu ir ekonominiu požiūriu.

Valstybės narės šiuos minimalius energinio naudingumo reikalavimus nustato pagal 4 straipsnį.

Kapitališkai renovuojamų pastatų atžvilgiu valstybės narės skatina, kad būtų apsvarstytos 6 straipsnio 1 dalyje nurodytos didelio naudingumo alternatyvios sistemos ir į jas atsižvelgta, kiek tai įmanoma techniniu, funkcinu ir ekonominiu požiūriu.

8 straipsnis

Techninės pastato sistemos

1. Siekdamas, kad būtų optimizuotas techninių pastato sistemų energijos vartojimas valstybės narės nustato esamuose pastatuose įrengtų techninių pastato sistemų bendro energinio naudingumo, jų tinkamo įrengimo ir tinkamų jų parametrų bei nustatymų parinkimo ir jų kontrolės sistemos reikalavimus. Valstybės narės šiuos sistemų reikalavimus taip pat gali taikyti ir naujiems pastatams.

Sistemų reikalavimai nustatomi naujoms, pakeistoms ir atnaujintoms techninėms pastato sistemoms, bet taikomi kiek tai įmanoma techniniu, funkcinu ir ekonominiu požiūriu.

Sistemų reikalavimai taikomi bent šioms sistemoms:

- a) šildymo;
- b) karšto vandens;
- c) oro kondicionavimo;
- d) didelėms vėdinimo sistemoms;

arba tų sistemų deriniams.

2. Valstybės narės skatina statant pastatus ar atliekant jų kapitalinę renovaciją diegti pažangias matavimo sistemas, kartu užtikrindamos, kad šios skatinamosios priemonės atitiktų 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių⁽¹⁾ 1 priedo 2 punkto nuostatas. Be to, valstybės narės gali, prireikus, skatinti aktyvių valdymo sistemų, pavyz-

džiui automatinio veikimo, kontrolės ir stebėsenos sistemų, kurių tikslas – taupyti energiją, įrengimą.

9 straipsnis

Beveik nulinės energijos pastatai

1. Valstybės narės užtikrina, kad:

- a) ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. visi nauji pastatai būtų beveik nulinės energijos pastatai; ir
- b) po 2018 m. gruodžio 31 d. viešosios valdžios institucijos, užimančios ir valdančios naujus pastatus, užtikrintų, kad tie pastatai būtų beveik nulinės energijos pastatai.

Valstybės narės parengia nacionalinius planus, kuriais siekiama padidinti beveik nulinės energijos pastatų skaičių. Šiuose nacionaliniuose planuose gali būti nustatyti pagal pastatų kategorijas diferencijuoti tikslai.

2. Be to, valstybės narės, atsižvelgdamos į pavyzdinį viešojo sektorių atliekamą vaidmenį, rengia politiką ir imasi priemonių, pavyzdžiui, nustatydamos tikslus, kad būtų skatinamas pastatų pertvarkymas į beveik nulinės energijos pastatus, ir pateikia apie tai informaciją Komisijai 1 dalyje nurodytuose nacionaliniuose planuose.

3. Nacionaliniame plane turi būti, inter alia, šie elementai:

- a) išsamus beveik nulinės energijos pastatų apibrėžties taikymas praktikoje valstybėje narėje, atsižvelgiant į nacionalines, regionines ir vietos sąlygas bei įskaitant suvartojamos pirminės energijos skaitinį rodiklį, išreikštą kWh/m² per metus. Pirminės energijos vartojimui nustatyti naudojami pirminės energijos veiksniai gali būti grindžiami nacionalinėmis arba regioninėmis vidutinėmis metinėmis vertėmis ir juose gali būti atsižvelgiama į atitinkamus Europos standartus;
- b) naujų pastatų energinio naudingumo gerinimo tarpiniai tikslai 2015 m., siekiant pasirengti 1 dalies įgyvendinimui;
- c) informacija apie politiką ir finansines ar kitas priemones, kurios buvo patvirtintos pagal 1 ir 2 dalis beveik nulinės energijos pastatams skatinti, įskaitant išsamią informaciją apie nacionalinius reikalavimus ir priemones, susijusias su atsinaujinančių išteklių energijos naudojimu naujuose pastatuose ir kapitališkai renovuojamuose esamuose pastatuose, nustatytus Direktyvos 2009/28/EB 13 straipsnio 4 dalies ir šios direktyvos 6 ir 7 straipsnių taikymo srityje.

⁽¹⁾ OL L 211, 2009 8 14, p. 55.

4. Komisija įvertina 1 dalyje nurodytus nacionalinius planus, ypač, ar valstybių narių numatytos priemonės yra tinkamos įgyvendinti šios direktyvos tikslus. Komisija, tinkamai atsižvelgusi į subsidiarumo principą, gali paprašyti pateikti daugiau konkrečios informacijos, susijusios su 1, 2 ir 3 dalyse išdėstytais reikalavimais. Tokiu atveju atitinkama valstybė narė per devynis mėnesius nuo Komisijos prašymo pateikia prašomą informaciją arba pasiūlo pakeitimus. Atlikusi vertinimą, Komisija gali parengti rekomendaciją.

5. Iki 2012 m. gruodžio 31 d. ir po to kas trejus metus Komisija paskelbia ataskaitą apie valstybių narių padarytą pažangą didinant beveik nulinės energijos pastatų skaičių. Remdamasi šia ataskaita, Komisija parengia veiksmų planą ir, prireikus, siūlo priemones didinti tokių pastatų skaičių ir skatinti ekonomiškai naudingo esamų pastatų transformavimo į beveik nulinės energijos pastatus geriausios praktikos pavyzdžius.

6. Valstybės narės gali nuspręsti netaikyti 1 dalies a ir b punktuose nustatytų reikalavimų konkrečiais pateisinamais atvejais, kai sąnaudų ir naudos per ekonominio gyvavimo ciklą analizės rezultatai yra neigiami. Valstybės narės praneša Komisijai atitinkamų tokių teisės aktų principus.

10 straipsnis

Finansinės paskatos ir rinkos kliūtys

1. Pripažindamos tinkamo finansavimo teikimo ir kitų priemonių svarbą siekiant padidinti pastatų energinį naudingumą ir paspartinti perėjimą prie beveik nulinės energijos pastatų, valstybės narės imasi tinkamų veiksmų įvertinti, kokios priemonės, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes, yra tinkamiausios.

2. Iki 2011 m. birželio 30 d. valstybės narės parengia kitų nei reikalaujama pagal šią direktyvą galiojančių ir, prireikus, siūlomų priemonių, kuriomis padedama siekti šios direktyvos tikslų, įskaitant finansinio pobūdžio priemones, sąrašą.

Valstybės narės ši sąrašą atnaujina kas trejus metus. Tuos sąrašus valstybės narės perduoda Komisijai; šiuos sąrašus jos gali įtraukti į Direktyvos 2006/32/EB 14 straipsnio 2 dalyje nurodytus energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planus.

3. Padėdama įgyvendinti šią direktyvą Komisija tikrina 2 dalyje nurodytų į sąrašus įtrauktų galiojančių ir siūlomų priemonių bei atitinkamų Sąjungos priemonių veiksmingumą. Remdamasi to tikrinimo rezultatais ir tinkamai atsižvelgusi į subsidiarumo principą Komisija gali teikti nuomonę ar rekomendacijas dėl konkrečių nacionalinių sistemų ir koordinavimo su Sąjunga bei tarptautinėmis finansų įstaigomis. Šio tikrinimo rezultatus ir galimą nuomonę ar rekomendacijas Komisija gali įtraukti į Direktyvos 2006/32/EB 14 straipsnio 5 dalyje nurodytą nacionalinių energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planų įgyvendinimo ataskaitą.

4. Prireikus, Komisija, valstybių narių prašymu, padeda nustatyti nacionalines ar regionines finansinės paramos programas, kurių tikslas – didinti pastatų, ypač esamų, energinį naudingumą, remdama atsakingų nacionalinių arba regioninių institucijų ar įstaigų keitimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais.

5. Siekdama gerinti šios direktyvos įgyvendinimui remti skirtą finansavimą ir tinkamai atsižvelgusi į subsidiarumo principą Komisija, pageidautina iki 2011 m., pateikia analizę, kurioje visų pirma nagrinėjami šie klausimai:

- a) pastatų, ypač gyvenamųjų, energiniam naudingumui didinti naudotų struktūrinių fondų ir bendrųjų programų lėšų panaudojimo veiksmingumas, pakankamumas ir faktiškai panaudotas kiekis;
- b) iš EIB ir kitų viešųjų finansų įstaigų gautų lėšų panaudojimo efektyvumas;
- c) Sąjungos ir nacionalinio finansavimo bei kita forma teikiamos paramos koordinavimas, kuris gali būti naudojamas kaip atsvara investicijoms į energijos vartojimo efektyvumą paskatinti, ir tokių lėšų pakankamumas Sąjungos tikslams pasiekti.

Remdamasi tos analizės rezultatais ir vadovaudamasi daugiamete finansine struktūra Komisija, jei mano tai esant reikalinga, vėliau Europos Parlamentui ir Tarybai gali pateikti pasiūlymus dėl Sąjungos priemonių.

6. Nustatydamos paskatas pastatų statybos ar kapitalinio renovavimo srityje valstybės narės atsižvelgia į sąnaudų atžvilgiu optimalius energinio naudingumo lygius.

7. Šios direktyvos nuostatos valstybėms narėms nedraudžia nustatyti sąnaudų atžvilgiu optimalių lygių neužtikrinančias paskatas, skirtas naujiems pastatams, renovacijai ar pastatų dalims.

11 straipsnis

Energinio naudingumo sertifikatai

1. Valstybės narės parengia būtinas priemones energinio pastatų naudingumo sertifikavimo sistemai nustatyti. Energinio naudingumo sertifikatuose nurodomi pastato energinis naudingumas ir referenciniai dydžiai, kaip antai minimalūs energinio naudingumo reikalavimai, kad pastato ar pastato vieneto savininkai ar nuomininkai galėtų palyginti ir įvertinti jų energinį naudingumą.

Į energinio naudingumo sertifikatą gali būti įtraukta papildoma informacija, pavyzdžiui, metinis energijos suvartojimas negyvenamuosiuose pastatuose ir procentinė atsinaujinančios energijos išteklių dalis visame energijos vartojime.

2. Energinio naudingumo sertifikate pateikiamos rekomendacijos dėl pastato ar pastato vieneto sąnaudų atžvilgiu optimalaus arba ekonomiškai efektyvaus energinio naudingumo gerinimo, išskyrus atvejus, kai palyginti su galiojančiais energinio naudingumo reikalavimais, tokio gerinimo galimybė nėra pagrįsta.

Energinio naudingumo sertifikate pateikiamos rekomendacijos apima:

- a) priemonės, susijusios su kapitaline pastato atitvarų arba techninės (-ių) pastato sistemos (-ų) renovacija; ir
- b) priemonės atskiroms pastato dalims, neatsižvelgiant į kapitalinę pastato atitvarų arba techninės (-ių) pastato sistemos (-ų) renovaciją.

3. Energinio naudingumo sertifikate pateikiamas rekomendacijas turi būti įmanoma techniškai įgyvendinti tame konkrečiame pastate ir jose gali būti nurodomi atsipirkimo laikotarpiai arba ekonominė nauda per pastato ekonominio gyvavimo laikotarpį.

4. Energinio naudingumo sertifikate nurodoma, kur savininkas arba nuomininkas gali gauti išsamesnę informaciją, įskaitant dėl ekonominio efektyvumo, energinio naudingumo sertifikate pateiktų rekomendacijų ekonominio naudingumo. Ekonominio naudingumo įvertinimas grindžiamas standartinėmis sąlygomis, kaip antai energijos sutaupymo vertinimu ir bazinėmis energijos kainomis bei preliminaria sąnaudų prognoze. Be to, jame pateikiama informacija apie rekomendacijoms įgyvendinti reikalingus veiksmus. Savininkui arba nuomininkui taip pat gali būti pateikiama kita informacija susijusiais klausimais, pavyzdžiui, dėl energijos audito arba finansinio ar kitokio pobūdžio paskatų bei finansavimo galimybių.

5. Laikydamosi nacionalinių taisyklių valstybės narės skatina viešosios valdžios institucijas atsižvelgti į pavyzdinių vaidmenį, kurį jos turėtų atlikti pastatų energinio naudingumo srityje, *inter alia*, per energinio naudingumo sertifikatą, išduotų joms nuosavybės teise priklausantiems pastatams, galiojimo laikotarpį įgyvendinti į tuos sertifikatus įtrauktas rekomendacijas.

6. Pastatų vienetų sertifikatas gali būti išduotas remiantis:

- a) bendru viso pastato sertifikavimu arba

- b) kito reprezentacinio to paties daugiabučio pastato vieneto, turinčio tokias pačias su energija susijusias savybes, įvertinimu.

7. Vienai šeimai skirtas namas gali būti sertifikuojamas atsižvelgiant į kito reprezentacinio panašiai suprojektuoto ir panašaus dydžio pastato, turinčio panašų faktinį energinį naudingumą, vertinimą, jei tokį atitikimą gali patvirtinti energinio naudingumo sertifikatą išduodantis ekspertas.

8. Energinio naudingumo sertifikatas galioja ne ilgiau kaip 10 metų.

9. Pasikonsultavusi su atitinkamais sektoriais, ne vėliau kaip 2011 m. Komisija patvirtina savanorišką bendrą Europos Sąjungos negyvenamųjų pastatų energinio naudingumo sertifikavimo sistemą. Ta priemonė patvirtinama laikantis 26 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros. Valsitybės narės raginamos pripažinti arba taikyti sistemą, arba pritaikius tą sistemą pagal nacionalines aplinkybes naudoti jos dalį.

12 straipsnis

Energinio naudingumo sertifikatų išdavimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad energinio naudingumo sertifikatas išduodamas:

- a) statomiems, parduodamiems arba naujam nuomininkui išnuomojamiems pastatams ar pastato vienetams; ir
- b) pastatams, kurių bendrą naudingąjį didesnę nei 500 m² vidaus patalpų plotą užima viešosios valdžios institucijos ir kuriuos dažnai lanko visuomenė. 2015 m. liepos 9 d. ši 500 m² riba sumažinama iki 250 m².

Šis reikalavimas išduoti energinio naudingumo sertifikatą netaikomas tais atvejais, kai pagal Direktyvą 2002/91/EB arba pagal šią direktyvą išduotas sertifikatas tam pastatui ar pastato vienetui yra pateiktas ir galioja.

2. Valstybės narės nustato reikalavimą, kad statomų, parduodamų arba nuomojamų pastatų ar pastato vienetų atveju potencialiam naujam nuomininkui arba pirkėjui būtų parodomas, o pirkėjui arba naujam nuomininkui įteikiamas energinio naudingumo sertifikatas arba jo kopija.

3. Tais atvejais, kai pastatas parduodamas ar nuomojamas dar jo nepastatčius, valstybės narės gali, nukrypdomos nuo 1 ir 2 dalių, nustatyti reikalavimą, kad pardavėjas pateiktų to pastato būsimo energinio naudingumo įvertinimą; tokiu atveju energinio naudingumo sertifikatas išduodamas ne vėliau kaip pastatčius pastatą.

4. Valstybės narės nustato reikalavimą, kad tais atvejais, kai parduodami arba išnuomojami:

- pastatai, kuriems išduotas energinio naudingumo sertifikatas,
- pastato vienetai, esantys pastate, kuriam išduotas energinio naudingumo sertifikatas, ir
- pastato vienetai, kuriems išduotas energinio naudingumo sertifikatas,

komercinėse žiniasklaidos priemonėse skelbiamuose skelbimuose praneštas atitinkamai to pastato ar pastato vieneto energinio naudingumo sertifikate nurodytas energijos vartojimo efektyvumo rodiklis.

5. Šio straipsnio nuostatos įgyvendinamos vadovaujantis taikomomis bendrąją jungtinę nuosavybę arba bendrą turtą reglamentuojančiomis nacionalinėmis taisyklėmis.

6. Valstybės narės šio straipsnio 1, 2, 4 ir 5 dalių gali netaikyti 4 straipsnio 2 dalyje išvardytų kategorijų pastatams.

7. Dėl galimų su teismo procesais susijusių pasekmių, kurias gali sukelti šie energinio naudingumo sertifikatai, sprendžiama vadovaujantis nacionalinėmis taisyklėmis.

13 straipsnis

Energinio naudingumo sertifikatų skelbimas

1. Valstybės narės imasi priemonių užtikrinti, kad pastate, kuriam pagal 12 straipsnio 1 dalį išduotas energinio naudingumo sertifikatas, ir kurių dažnai lanko visuomenė bei kurio bendrą naudingąjį didesnę kaip 500 m² vidaus patalpų plotą užima viešosios valdžios institucijos, visiems matomoje vietoje būtų skelbiamas žmonėms aiškiai matomas energinio naudingumo sertifikatas.

2015 m. liepos 9 d. ši 500 m² riba sumažinama iki 250 m².

2. Valstybės narės nustato reikalavimą, kad pastate, kuriam išduotas energinio naudingumo sertifikatas pagal 12 straipsnio 1 dalį ir kurio didesnę nei 500 m² bendro naudingojo vidaus patalpų ploto dalį dažnai lanko visuomenė, visiems matomoje vietoje būtų skelbiamas žmonėms aiškiai matomas energinio naudingumo sertifikatas.

3. Šio straipsnio nuostatos nenumato pareigos paskelbti į energinio naudingumo sertifikatą įtrauktų rekomendacijų.

14 straipsnis

Šildymo sistemų tikrinimas

1. Valstybės narės patvirtina priemones, būtinas periodiniams šildymo sistemų, naudojamų pastatams šildyti, kaip antai šilumos generavimo, valdymo sistema ir cirkuliacinis (-iai) siurblys (-iai), su katilais, kurių vardinė atiduodamoji galia yra didesnė nei 20 kW, prieinamų dalių tikrinimams. Šio tikrinimo metu vertinamas šildymo katilo naudingumo koeficientas ir katilo dydis, palyginti su pastato šildymo poreikiais. Katilo dydžio vertinimas neturi būti atliekamas pakartotinai, jei toje šildymo sistemoje nebuvo atlikta pakeitimų arba per tą laiką nepakito pastato šildymo poreikiai.

Valstybės narės gali atitinkamai sumažinti tų tikrinimų dažnumą arba tikrinamos taikyti žemesnius reikalavimus, jei įrengta elektroninė stebėsenos ir kontrolės sistema.

2. Pagal šildymo sistemos tipą ir vardinę atiduodamąją galią valstybės narės gali nustatyti skirtingą tikrinimų dažnumą, atsižvelgdamos į šildymo sistemos tikrinimo sąnaudas ir numatomas energijos išlaidas, kurias būtų galima sutaupyti dėl tikrinimo.

3. Šildymo sistemos su katilais, kurių vardinė atiduodamoji galia didesnė už 100 kW, tikrinamos bent kartą per dvejus metus.

Dujomis kūrenamiems katilams šis laikotarpis gali būti pratęstas iki ketverių metų.

4. Taikydamos kitas, nei nustatytosios 1, 2 ir 3 dalyse, priemones valstybės narės gali nuspręsti imtis priemonių užtikrinti, kad naudotojams būtų suteiktos konsultacijos dėl šildymo katilų pakeitimo, kitų šildymo sistemos keitimų bei alternatyvių sprendimų katilų naudingumo koeficientui ir tinkamam jų dydžiui įvertinti. Bendras rezultatas taikant šį būdą turi prilygti rezultatui, gautam taikant 1, 2 ir 3 dalių nuostatas.

Valstybėms narėms nusprendus taikyti pirmoje pastraipoje nurodytas priemones, jos ne vėliau kaip 2011 m. birželio 30 d. Komisijai pateikia tų priemonių lygiavertiškumo šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nurodytoms priemonėms ataskaitą. Šias ataskaitas valstybės narės teikia Komisijai kas trejus metus. Ataskaitas galima įtraukti į Direktyvos 2006/32/EB 14 straipsnio 2 dalyje nurodytus energijos efektyvumo veiksmų planus.

5. Gavusi valstybės narės nacionalinę ataskaitą, kurioje pateikiama 4 dalyje aprašytos alternatyvos taikymo nacionalinė ataskaita, Komisija gali paprašyti pateikti daugiau konkrečios informacijos dėl toje 4 dalyje nustatytų reikalavimų, susijusių su priemonėmis ir jų lygiavertiškumu. Tokiu atveju atitinkama valstybė narė per devynis mėnesius pateikia prašomą informaciją arba pasiūlo pakeitimus.

15 straipsnis

Oro kondicionavimo sistemų tikrinimas

1. Valstybės narės nustato priemones, būtinas periodiniams didesnės kaip 12 kW vardinės atiduodamosios galios oro kondicionavimo sistemų prieinamų dalių tikrinimui numatyti. Tikrinimo metu vertinamas oro kondicionavimo įrangos naudingumo koeficientas ir jos dydžio atitikimas pastato vėsinimo poreikiams. Dydžio vertinimas neturi būti atliekamas pakartotinai, jei toje oro kondicionavimo sistemoje nebuvo atlikta pakeitimų arba per tą laiką nepakito pastato vėsinimo poreikiai.

Valstybės narės gali atitinkamai sumažinti tų tikrinimų dažnumą arba tikrindamos taikyti žemesnius reikalavimus, jei įrengta elektroninė stebėsenos ir kontrolės sistema.

2. Pagal oro kondicionavimo sistemos tipą ir vardinę atiduodamąją galią valstybės narės gali nustatyti skirtingą tikrinimų dažnumą, atsižvelgdamos į oro kondicionavimo sistemos tikrinimo sąnaudas ir numatomas energijos išlaidas, kurias būtų galima sutaupyti dėl tikrinimo.

3. Nustatydamos šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytas priemones valstybės narės, kiek tai įmanoma ekonominiu ir techniniu požiūriu, užtikrina, kad tikrinimas būtų atliekamas vadovaujantis šildymo sistemų ir kitų šios direktyvos 14 straipsnyje nurodytų techninių sistemų tikrinimų nuostatomis bei 2006 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 842/2006 dėl tam tikrų fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų⁽¹⁾ nurodytų nutekėjimo tikrinimų nuostatomis.

4. Taikydamos kitas, nei nustatytosios 1, 2 ir 3 dalyse, priemones valstybės narės gali nuspręsti imtis priemonių užtikrinti, kad naudotojams būtų suteiktos konsultacijos dėl oro kondicionavimo sistemų pakeitimo ar dėl kitų oro kondicionavimo sistemos keitimų, kurios gali apimti tikrinimus oro kondicionavimo sistemos efektyvumui ir tinkamam dydžiui įvertinti. Bendras rezultatas taikant šį būdą turi prilygti rezultatui, gautam taikant 1, 2 ir 3 dalių nuostatas.

Valstybėms narėms nusprendus taikyti pirmoje pastraipoje nurodytas priemones, jos ne vėliau kaip 2011 m. birželio 30 d. Komisijai pateikia tų priemonių lygiavertiškumo šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nurodytoms priemonėms ataskaitą. Šias ataskaitas valstybės narės teikia Komisijai kas trejus metus. Ataskaitas galima įtraukti į Direktyvos 2006/32/EB 14 straipsnio 2 dalyje nurodytus energijos efektyvumo veiksmų planus.

5. Gavusi valstybės narės nacionalinę ataskaitą, kurioje pateikiama 4 dalyje aprašytos alternatyvos taikymo nacionalinė ataskaita, Komisija gali paprašyti pateikti daugiau konkrečios infor-

macijos dėl toje 4 dalyje nustatytų reikalavimų, susijusių su priemonėmis ir jų lygiavertiškumu. Tokiu atveju atitinkama valstybė narė per devynis mėnesius pateikia prašomą informaciją arba pasiūlo pakeitimus.

16 straipsnis

Šildymo ir oro kondicionavimo sistemų tikrinimo ataskaitos

1. Atlikus šildymo ir oro kondicionavimo sistemos tikrinimą parengiama tikrinimo ataskaita. Tikrinimo ataskaitoje pateikiami pagal 14 ir 15 straipsnius atlikto tikrinimo rezultatai ir rekomendacijos, kaip ekonomiškai efektyviai didinti patikrintos sistemos energinį naudingumą.

Rekomendacijos gali būti grindžiamos patikrintos sistemos energinio naudingumo palyginimu su geriausios esamos sistemos, kurią įmanoma įdiegti, energiniu naudingumu ir panašaus tipo sistemos, kurios visos svarbios sudedamosios dalys atitinka energinio naudingumo lygį, reikalaujamą pagal taikytinus teisės aktus, energiniu naudingumu.

2. Tikrintojas tikrinimo ataskaitą perduoda pastato savininkui arba nuomininkui.

17 straipsnis

Nepriklausomi ekspertai

Valstybės narės užtikrina, kad pastatų energinio naudingumo sertifikavimą ir šildymo sistemų bei oro kondicionavimo sistemų nepriklausomą tikrinimą atliktų kvalifikuoti ir (arba) akredituoti savarankiškai arba viešose įstaigose ar privačiose įmonėse dirbantys ekspertai.

Ekspertai akredituojami atsižvelgiant į jų kompetenciją.

Valstybės narės viešai skelbia informaciją apie mokymus ir akreditavimą. Valstybės narės užtikrina, kad būtų viešai skelbiami periodiškai atnaujinamų kvalifikuotų ir (arba) akredituotų ekspertų sąrašai arba nuolat atnaujinami tokių ekspertų paslaugas teikiančių akredituotų įmonių sąrašai.

18 straipsnis

Nepriklausomos kontrolės sistema

1. Valstybės narės užtikrina, kad laikantis II priedo būtų nustatytos nepriklausomos energinio naudingumo sertifikatų ir šildymo bei oro kondicionavimo sistemų tikrinimo ataskaitų kontrolės sistemos. Valstybės narės gali nustatyti atskiras energinio naudingumo sertifikatų kontrolės ir šildymo bei oro kondicionavimo sistemų tikrinimo ataskaitų kontrolės sistemas.

⁽¹⁾ OL L 161, 2006 6 14, p. 1.

2. Atsakomybę už nepriklausomos kontrolės sistemos įgyvendinimą valstybės narės gali perduoti kitoms įstaigoms.

Kai valstybės narės nusprendžia perduoti minėtą atsakomybę, jos užtikrina, kad nepriklausomos kontrolės sistemos būtų įgyvendinamos laikantis II priedo.

3. Valstybės narės reikalauja, kad, pateikus prašymą, 1 dalyje nurodyti energinio naudingumo sertifikatai ir tikrinimo ataskaitos būtų teikiami kompetentingoms institucijoms arba įstaigoms.

19 straipsnis

Peržiūra

Komisija, kuriai padeda pagal 26 straipsnį įsteigtas komitetas, ne vėliau kaip 2017 m. sausio 1 d. atlieka šios direktyvos vertinimą, atsižvelgdama į jos taikymo metu sukauptą patirtį ir padarytą pažangą, ir, jei būtina, pateikia pasiūlymus.

20 straipsnis

Informacija

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių informuoti pastatų ar pastato vienetų savininkus arba nuomininkus apie įvairius efektyvesnio energijos vartojimo metodus ir būdus.

2. Valstybės narės visų pirma teikia pastatų savininkams ar nuomininkams informaciją apie energinio naudingumo sertifikatus ir tikrinimo ataskaitas, jų paskirtį ir tikslus, ekonomiškai efektyvius būdus pastato energiniam naudingumui didinti ir, atitinkamais atvejais, apie esamas finansines priemones pastato energiniam naudingumui didinti.

Valstybių narių prašymu, Komisija padeda valstybėms narėms siekiant 1 dalyje ir šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytų tikslų rengti informavimo kampanijas, kurios gali būti numatomos Sąjungos programose.

3. Valstybės narės užtikrina, kad už šios direktyvos įgyvendinimą atsakingi asmenys galėtų gauti konsultacijas ir mokymus. Tokios konsultacijos ir mokymai turi būti skirti energijos vartojimo efektyvumo didinimo svarbai ir turi sudaryti galimybę įvertinti optimalų energinio naudingumo didinimo, atsinaujinančių išteklių energijos ir centrinio šildymo ir vėsinimo naudojimo derinimą planuojant, projektuojant, statant ir renovuojant pramoninius bei gyvenamuosius rajonus.

4. Komisijos prašoma nuolat tobulinti informavimo paslaugas, ypač tinklavietę, kuri buvo sukurta kaip piliečiams, specialistams ir viešosios valdžios institucijoms skirtas Europos

pastatų energinio naudingumo portalas, kad valstybėms narėms būtų teikiama parama vykdam informavimo ir informuotumo didinimo veiksmus. Šioje tinklavietėje pateikiama informacija galėtų apimti nuorodas į atitinkamus Europos Sąjungos ir nacionalinius, regionų bei vietos teisės aktus, nuorodas į EUROPA portalo tinklavietes, kuriose pateikiami nacionaliniai energijos vartojimo efektyvumo veiksmų planai, nuorodas į esamas finansines priemones, taip pat geriausios praktikos nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu pavyzdžius. Vykdydama Europos regioninės plėtros fondo veiklą ir siekdama sudaryti palankesnes sąlygas pasinaudoti turimomis lėšomis, Komisija turi toliau teikti ir aktyvinti informavimo paslaugas suinteresuotiems subjektams, įskaitant nacionalines, regionų ir vietos valdžios institucijas, teikdama su finansavimo galimybėmis susijusią paramą bei informaciją apie jas, atsižvelgdama į naujausius reguliavimo aplinkos pasikeitimus.

21 straipsnis

Konsultavimasis

Siekiant, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos veiksmingai įgyvendinti šią direktyvą, valstybės narės, vadovaudamosi taikomais nacionalinės teisės aktais, prireikus, konsultuojasi su susijusiais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant vietos ir regionų valdžios institucijas. Tokios konsultacijos yra ypač svarbios taikant 9 ir 20 straipsnius.

22 straipsnis

I priedo derinimas su technikos pažanga

Priimdama deleguotus teisės aktus pagal 23, 24 ir 25 straipsnius Komisija I priedo 3 ir 4 punktus derina su technikos pažanga.

23 straipsnis

Delegavimas

1. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti 22 straipsnyje nurodytus deleguotus teisės aktus penkerių metų laikotarpiui nuo 2010 m. liepos 8 d. Komisija pateikia ataskaitą dėl deleguotų įgaliojimų ne vėliau kaip likus šešiams mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos. Įgaliojimų delegavimas automatiškai pratęsiamas tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas ar Taryba jį atšaukia pagal 24 straipsnį.

2. Nepažeidžiant 5 straipsnio 1 dalyje nurodyto termino, įgaliojimai priimti 5 straipsnyje nurodytus deleguotus teisės aktus Komisijai suteikiami iki 2010 m. birželio 30 d.

3. Kai tik Komisija priima deleguotą teisės aktą, apie tai ji tuo pačiu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

4. Įgaliojimai priimti deleguotus teisės aktus Komisijai suteikiami laikantis 24 ir 25 straipsniuose nustatytų sąlygų.

24 straipsnis

Delegavimo atšaukimas

1. Europos Parlamentas arba Taryba gali atšaukti 5 ir 22 straipsniuose nurodytą įgaliojimų delegavimą.

2. Institucija, pradėjusi vidaus procedūrą, kad nuspręstų, ar atšaukti įgaliojimų delegavimą, stengiasi informuoti kitą instituciją ir Komisiją per protingą laikotarpį iki galutinio sprendimo priėmimo dienos, nurodydama deleguotus įgaliojimus, kurie galėtų būti atšaukti, ir galimas atšaukimo priežastis.

3. Sprendimu dėl atšaukimo nutraukiamas tame sprendime nurodytų įgaliojimų delegavimas. Jis įsigalioja nedelsiant arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Sprendimas neturi poveikio jau galiojančių deleguotų teisės aktų galiojimui. Jis skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

25 straipsnis

Prieštaravimai dėl deleguotų teisės aktų

1. Europos Parlamentas arba Taryba gali pareikšti prieštaravimus dėl deleguoto teisės akto per du mėnesius nuo pranešimo dienos.

Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva tas laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiams.

2. Jeigu praėjus tam laikotarpiui, nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareikšė prieštaravimų dėl deleguoto teisės akto, deleguotas teisės aktas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir įsigalioja jo nuostatose nurodytą dieną.

Deleguotas teisės aktas gali būti skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir įsigaliojti iki to laikotarpio pabaigos, jeigu Europos Parlamentas ir Taryba kartu informavo Komisiją, kad nepareikš prieštaravimų.

3. Jeigu Europos Parlamentas ar Taryba pareiškia prieštaravimų dėl deleguoto teisės akto, šis aktas neįsigalioja. Prieštaravimus pareiškusi institucija nurodo prieštaravimų dėl deleguoto teisės akto priežastis.

26 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda Komitetas.

2. Jei yra nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 3 ir 7 straipsniai, atsižvelgiant į jo 8 straipsnį.

27 straipsnis

Sankcijos

Valstybės narės nustato už pagal šią direktyvą priimtų nacionalinių nuostatų pažeidimus taikytinų sankcijų taisyklės ir imasi visų reikiamų priemonių, kad užtikrintų jų įgyvendinimą. Šios sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios. Valstybės narės praneša Komisijai apie tas nuostatas ne vėliau kaip iki 2013 m. sausio 9 d. ir nedelsdamos praneša jai apie visus vėlesnius šių nuostatų pakeitimus.

28 straipsnis

Perkėlimas

1. Valstybės narės ne vėliau kaip 2012 m. liepos 9 d. priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus įgyvendinti 2–18 straipsnius bei 20 ir 27 straipsnius.

Kiek tai susiję su 2, 3, 9, 11, 12, 13, 17, 18, 20 ir 27 straipsniais, jos taiko tas nuostatas ne vėliau kaip nuo 2013 m. sausio 9 d.

Kiek tai susiję su 4, 5, 6, 7, 8, 14, 15 ir 16 straipsniais, jos taiko tas nuostatas pastatams, kuriuos užima viešosios valdžios institucijos, ne vėliau kaip nuo 2013 m. sausio 9 d., o kitiems pastatams – ne vėliau kaip nuo 2013 m. liepos 9 d.

Valstybės narės 12 straipsnio 1 ir 2 dalių taikymą išnuomotiems atskiriems pastato vienetams gali atidėti iki 2015 m. gruodžio 31 d. Tačiau dėl tokio atidėjimo atitinkamoje valstybėje narėje sertifikatų neturi būti išduota mažiau, nei būtų išduota taikant Direktyvą 2002/91/EB.

Valstybės narės, patvirtindamos priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Jos taip pat įtraukia nuostatą, kad galiojančiuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose pateiktos nuorodos į Direktyvą 2002/91/EB laikomos nuorodomis į šią direktyvą. Tokios nuorodos darymo tvarką ir minėtos nuostatos formuluotę nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų pagrindinių nacionalinės teisės aktų nuostatų tekstus.

29 straipsnis

Panaikinimas

Direktyva 2002/91/EB su pakeitimais, padarytais IV priedo A dalyje nurodytu reglamentu, panaikinama nuo 2012 m. vasario 1 d. nedarant poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su IV priedo B dalyje numatytais direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę ir taikymo pradžios terminais.

Nuorodos į Direktyvą 2002/91/EB laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos pagal V priede pateiktą atitikties lentelę.

30 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

31 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2010 m. gegužės 19 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

J. BUZEK

Tarybos vardu

Pirmininkas

D. LÓPEZ GARRIDO

I PRIEDAS

**Bendroji pastatų energinio naudingumo apskaičiavimo sistema
(nurodyta 3 straipsnyje)**

1. Pastato energinis naudingumas nustatomas remiantis apskaičiuotu arba faktiškai per metus suvartojamu energijos kiekiu, kurio reikia įvairiems su įprastu pastato naudojimu susijusiems poreikiams patenkinti, ir atspindi šildymo energijos ir vėsinimo energijos (energija, būtina siekiant išvengti perkaitimo) poreikius, kad pastate būtų užtikrintos numatytos temperatūros sąlygos, taip pat buitinio karšto vandens poreikius.
2. Pastato energinis naudingumas išreiškiamas skaidriai ir apima energijos vartojimo efektyvumo rodiklį bei suvartojamos pirminės energijos skaitinį rodiklį, remiantis kiekvieno energijos nešiklio pirminės energijos faktoriais, kurie gali būti grindžiami nacionaliniais ar regioniniais metiniais svertiniais vidurkiais arba tam tikra specifine verte energijos gamybai vietoje.

Rengiant pastatų energinio naudingumo apskaičiavimo metodiką reikėtų atsižvelgti į Europos standartus, ir ta metodika turi atitikti susijusius Sąjungos teisės aktus, įskaitant Direktyvą 2009/28/EB.

3. Metodika nustatoma atsižvelgiant bent į šiuos aspektus:
 - a) toliau išvardytas faktinės šiluminės pastato, įskaitant jo vidaus pertvaras, charakteristikas:
 - i) šiluminis laidumas;
 - ii) izoliacija;
 - iii) pasyvus šildymas;
 - iv) vėsinimo elementai; ir
 - v) šiluminiai tilteliai;
 - b) šildymo įrangą ir aprūpinimą karštu vandeniu, taip pat jų izoliacijos charakteristikas;
 - c) oro kondicionavimo įrenginius;
 - d) natūralų ir mechaninį vėdinimą, prireikus įskaitant sandarumą;
 - e) įmontuotą apšvietimo įrangą (daugiausia negyvenamųjų namų sektoriuje);
 - f) pastato projektą, padėtį ir orientavimą, įskaitant išorines klimato sąlygas;
 - g) pasyviąją saulės sistemą ir apsaugą nuo saulės spinduliavimo;
 - h) patalpų mikroklimato sąlygas, įskaitant numatomą patalpų mikroklimatą;
 - i) vidinę apkrovą.
4. Atliekant šiuos skaičiavimus, prireikus, atsižvelgiama į teigiamą šių dalykų poveikį:
 - a) vietos saulės spindulių poveikis, aktyviosios saulės sistemos ir kitos atsinaujinančius energijos išteklius naudojančios šildymo ir elektros energijos sistemos;
 - b) kogeneracijos metu pagaminta elektros energija;
 - c) centralizuoto ar grupinio šildymo ir vėsinimo sistemos;
 - d) natūralus apšvietimas.

5. Atliekant šiuos skaičiavimus pastatai turėtų būti atitinkamai suskirstyti į šias kategorijas:

- a) vienai šeimai skirti įvairių tipų namai;
 - b) daugiabučiai namai;
 - c) biurai;
 - d) švietimo ir mokslo įstaigų pastatai;
 - e) ligoninės;
 - f) viešbučiai ir restoranai;
 - g) sporto infrastruktūra;
 - h) didmeninės ir mažmeninės prekybos paslaugų pastatai;
 - i) kitų tipų pastatai, kuriuose vartojama energija.
-

II PRIEDAS

Energinio naudingumo sertifikatų ir tikrinimo ataskaitų nepriklausomos kontrolės sistemos

1. Kompetentingos institucijos arba įstaigos, kurioms kompetentingos institucijos perdavė atsakomybę už nepriklausomos kontrolės sistemos įgyvendinimą, atsitiktine tvarka atrenka bent statistiškai reikšmingą visų per metus išduotų energinio naudingumo sertifikatų procentinę dalį, kad tie sertifikatai būtų patikrinti.

Tikrinimas atliekamas pasirinkus vieną iš toliau nurodytų galimybių arba taikant lygiavertes priemones:

- a) pastato energinio naudingumo sertifikatui išduoti naudotų įvesties duomenų ir jame nurodytų rezultatų galiojimo tikrinimas;
 - b) sertifikatui išduoti naudotų įvesties duomenų ir energinio naudingumo sertifikato, įskaitant rekomendacijas, rezultatų tikrinimas;
 - c) išsami pastato energinio naudingumo sertifikatui išduoti naudotų įvesties duomenų tikrinimas, išsami sertifikate, įskaitant rekomendacijas, nurodytų rezultatų tikrinimas ir pastato tikrinimas vietoje, siekiant patikrinti, jei įmanoma, ar sertifikuotas pastatas atitinka energinio naudingumo sertifikate pateiktas specifikacijas.
2. Kompetentingos institucijos arba įstaigos, kurioms kompetentingos institucijos perdavė atsakomybę už nepriklausomos kontrolės sistemos įgyvendinimą, atsitiktine tvarka atrenka bent statistiškai reikšmingą visų per metus išduotų tikrinimo ataskaitų procentinę dalį, kad tos ataskaitos būtų patikrintos.

III PRIEDAS

Lyginamosios metodikos principai, skirti nustatyti sąnaudų atžvilgiu optimalių energinio naudingumo reikalavimų, taikomų pastatams ir pastato dalims, lygius

Lyginamosios metodikos principai sudaro galimybę valstybėms narėms nustatyti pastatų ir pastato dalių energinį naudingumą ir su energiniu naudingumu susijusių priemonių ekonominius aspektus bei juos susieti siekiant nustatyti sąnaudų atžvilgiu optimalų lygį.

Kartu su lyginamosios metodikos principais pateikiamos gairės, kuriose išdėstoma, kaip taikyti šiuos principus apskaičiuojant sąnaudų atžvilgiu optimalius naudingumo lygius.

Lyginamosios metodikos principai turi sudaryti galimybę atsižvelgti į naudojimo pobūdį, išorės klimato sąlygas, investicijų sąnaudas, pastatų kategorijas, priežiūros ir eksploatavimo sąnaudas (įskaitant energijos sąnaudas ir energijos sutaupymą), atitinkamais atvejais, pelną iš pagamintos energijos ir, atitinkamais atvejais, į eksploatacijos nutraukimo sąnaudas. Jie turėtų būti grindžiami atitinkamais su šia direktyva susijusiais Europos standartais.

Be to, Komisija teikia:

- bendrus nurodymus, padedančius rengti lyginamosios metodikos principus; šie nurodymai padės valstybėms narėms imtis toliau išvardytų veiksmų,
- informaciją apie numatomą ilgalaikę energijos kainų raidą.

Lyginamosios metodikos principų taikymo valstybėse narėse bendros sąlygos, išreikštos parametrais, nustatomos valstybių narių lygiu.

Lyginamosios metodikos principai valstybes nares įpareigoja:

- apibrėžti referencinius pastatus, kuriems būdingas tam tikras funkcionalumas ir geografinė padėtis, įskaitant vidaus ir išorės klimato sąlygas. Apibrėžiami tiek naujų, tiek esamų gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų referenciniai pastatai,
- apibrėžti energijos vartojimo efektyvumo priemones referenciniams pastatams, kurios turi būti įvertintos. Tos priemonės gali būti taikytinos atskiriems pastatams kaip visumai, atskirioms pastato dalims arba pastato dalių deriniams,
- įvertinti referencinių pastatų ir referencinių pastatų, kuriuose pritaikytos apibrėžtos energijos vartojimo efektyvumo priemonės, galutinės ir pirminės energijos poreikį,
- taikant lyginamosios metodikos principus apskaičiuoti energijos vartojimo efektyvumo priemonių (kaip nurodyta antroje įtraukoje) sąnaudas (t. y. grynąją dabartinę vertę) per referenciniams pastatams (kaip nurodyta pirmoje įtraukoje) taikomą tikėtiną ekonominio gyvavimo ciklą.

Apskaičiuodamos energijos vartojimo efektyvumo priemonių sąnaudas per tikėtiną ekonominio gyvavimo ciklą valstybės narės įvertina įvairių minimalių energinio naudingumo reikalavimų lygių ekonominį efektyvumą. Tai sudarys galimybę nustatyti sąnaudų atžvilgiu optimalius energinio naudingumo reikalavimų lygius.

IV PRIEDAS

A DALIS

Panaikinta direktyva ir jos pakeitimas**(nurodyta 29 straipsnyje)**

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/91/EB (OL L 1,
2003 1 4, p. 65)

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1137/
2008 (OL L 311, 2008 11 21, p. 1) tik priedo 9.9 punktas

B DALIS

Perkėlimo į nacionalinę teisę ir taikymo terminai**(nurodyta 29 straipsnyje)**

Direktyva	Perkėlimo į nacionalinę teisę terminas	Taikymo data
2002/91/EB	2006 m. sausio 4 d.	2009 m. sausio 4 d. tik dėl 7, 8 ir 9 straipsnių

V PRIEDAS

Atitikties lentelė

Direktyva 2002/91/EB	Ši direktyva
1 straipsnis	1 straipsnis
2 straipsnio 1 punktas	2 straipsnio 1 punktas
—	2 straipsnio 2 ir 3 punktai
2 straipsnio 2 punktas ir priedas	2 straipsnio 4 punktas ir I priedas
—	2 straipsnio 5, 6, 7, 8, 9, 10 ir 11 punktai
2 straipsnio 3 punktas	2 straipsnio 12 punktas
2 straipsnio 4 punktas	2 straipsnio 13 punktas
—	2 straipsnio 14 punktas
2 straipsnio 5 punktas	2 straipsnio 15 punktas
2 straipsnio 6 punktas	2 straipsnio 16 punktas
2 straipsnio 7 punktas	2 straipsnio 17 punktas
2 straipsnio 8 punktas	2 straipsnio 18 punktas
	2 straipsnio 19 punktas
3 straipsnis ir priedas	3 straipsnis ir I priedas
4 straipsnio 1 dalis	4 straipsnio 1 dalis
4 straipsnio 2 dalis	—
4 straipsnio 3 dalis	4 straipsnio 2 dalis
—	5 straipsnis
5 straipsnis	6 straipsnio 1 dalis
—	6 straipsnio 2 ir 3 dalys
6 straipsnis	7 straipsnis
—	8, 9 ir 10 straipsniai
7 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa	11 straipsnio 8 dalis ir 12 straipsnio 2 dalis
7 straipsnio 1 dalies antra pastraipa	11 straipsnio 6 dalis
7 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa	12 straipsnio 6 dalis
7 straipsnio 2 dalis	11 straipsnio 1 ir 2 dalys
—	11 straipsnio 3, 4, 5, 7 ir 9 dalys
—	12 straipsnio 1, 3, 4, 5 ir 7 dalys
7 straipsnio 3 dalis	13 straipsnio 1 ir 3 dalis
—	13 straipsnio 2 dalis
8 straipsnio a punktas	14 straipsnio 1 ir 3 dalys
—	14 straipsnio 2 dalis
8 straipsnio b punktas	14 straipsnio 4 dalis
—	14 straipsnio 5 dalis
9 straipsnis	15 straipsnio 1 dalis

Direktyva 2002/91/EB	Ši direktyva
—	15 straipsnio 2, 3, 4 ir 5 dalys
—	16 straipsnis
10 straipsnis	17 straipsnis
—	18 straipsnis
11 straipsnio įžanginė formuluotė	19 straipsnis
11 straipsnio a ir b punktai	—
12 straipsnis	20 straipsnio 1 dalis ir 20 straipsnio 2 dalies antra pastraipa
—	20 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa ir 20 straipsnio 3 ir 4 dalis
—	21 straipsnis
13 straipsnis	22 straipsnis
—	23, 24 ir 25 straipsniai
14 straipsnio 1 dalis	26 straipsnio 1 dalis
14 straipsnio 2 ir 3 dalys	—
—	26 straipsnio 2 dalis
—	27 straipsnis
15 straipsnio 1 dalis	28 straipsnis
15 straipsnio 2 dalis	—
—	29 straipsnis
16 straipsnis	30 straipsnis
17 straipsnis	31 straipsnis
Priedas	I priedas
—	II–V priedai